

KOMISIJAS LĒMUMS

(2012. gada 20. decembris),

ar ko attiecībā uz Rumānijas darba ņēmējiem Spānijai atļauj pagarināt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 492/2011 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā 1.–6. panta piemērošanas pagaidu apturēšanu

(2012/831/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Aktu par Bulgārijas Republikas un Rumānijas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā⁽¹⁾, un jo īpaši tā 23. pantu un VII pielikuma 1. daļas "Personu pārvietošanās brīvība" 7. punkta otro daļu,

ņemot vērā Spānijas 2012. gada 13. decembra lūgumu,

tā kā:

(1) Spānija kopš 2009. gada 1. janvāra Rumānijas pilsoņiem pilnībā piemēro Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā⁽²⁾ 1.–6. pantu, taču 2011. gada 22. jūlijā tā Komisijai paziņoja, ka tā šajā dienā ir nolēmusi no jauna ierobežot Rumānijas darba ņēmēju piekļuvi darba tirgum, atsaucoties uz ievērojamiem Spānijas darba tirgus traucējumiem atbilstīgi Akta par Bulgārijas Republikas un Rumānijas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (turpmāk – 2005. gada Pievienošanās akts), VII pielikuma 1. daļas 7. punkta trešajai daļai. Regula (EEK) Nr. 1612/68 tika kodificēta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 5. aprīļa Regulu (ES) Nr. 492/2011 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā⁽³⁾, kas stājas spēkā 2011. gada 16. jūnijā.

(2) Atbildot uz Spānijas 2011. gada 28. jūlija lūgumu, lai Komisija saskaņā ar 2005. gada Pievienošanās akta VII pielikuma 1. daļas 7. punkta otro daļu nosaka, ka Regulas (ES) Nr. 492/2011 1.–6. panta piemērošana ir pilnīgi apturēta attiecībā uz Rumānijas darba ņēmējiem visā Spānijā un visās nozarēs, Komisija ar Lēmumu 2011/503/ES⁽⁴⁾ atļāva Spānijai līdz 2012. gada 31. decembrim ierobežot Rumānijas darba ņēmēju brīvu piekļuvi Spānijas darba tirgum, ievērojot konkrētus nosacījumus. Šis lēmums stājas spēkā 2011. gada 12. augustā.

(3) Spānija 2012. gada 13. decembra vēstulē lūdza Komisiju līdz 2013. gada 31. decembrim pagarināt Regulas (ES) Nr. 492/2011 1.–6. panta piemērošanas apturēšanu attiecībā uz Rumānijas darba ņēmējiem.

(4) Spānija savu lūgumu pamatoja ar to, ka joprojām saglabājas abi Lēmuma 2011/503/ES pamatā esošie iemesli: nopietni Spānijas darba tirgus traucējumi, kas skar visus reģionus un nozares, kā arī Spānijā dzīvojošo Rumānijas pilsoņu darba tirgus stāvoklis un risks, ka neierobežots Rumānijas darba ņēmēju pieplūdums palielinās spiedienu Spānijas darba tirgū.

(5) Spānija sniedza statistikas datus, kas liecina, ka kopš 2011. gada vidus ekonomiskā un darba tirgus situācija ir vēl vairāk pasliktinājusies, radot rekordaugstu bezdarba un jauniešu bezdarba līmeni, un ka ekonomikas prognozes norāda uz IKP samazināšanos 2012. un 2013. gadā un uz bezdarba turpmāku pieaugumu. Turklāt Spānija apgalvoja, ka tās darba tirgus traucējumi, kas ievērojami apdraud nodarbinātības līmeni, ir vispārēji un neaprobežojas tikai ar konkrētu reģionu vai nozari.

(6) Spānija sniedza arī statistikas datus, kas liecina, ka (neraugoties uz ierobežojumiem, kas Rumānijas darba ņēmējiem noteikti brīvai piekļuvei darba tirgum) Rumānijas iedzīvotāju skaits Spānijā ir turpinājis palielināties un 2012. gada septembrī tas sasniedza 913 405 personas, kas samazinās to Rumānijas pilsoņu daļu, kuri dod ieguldījumu sociālā nodrošinājuma sistēmā, un ka to Rumānijas pilsoņu skaits, kuri ir reģistrēti kā darba meklētāji un kuri saņem bezdarba pabalstus, ir salīdzinoši liels (lai gan tas samazinās) un to bezdarba līmenis ir augstāks nekā vidējais rādītājs. Visbeidzot Spānija norādīja, ka pašreizējais darba tirgus stāvoklis ietekmē Spānijas spējas uzņemt jaunu Rumānijas darba ņēmēju pieplūdumu.

(7) Saskaņā ar 2005. gada Pievienošanās akta VII pielikuma 1. daļas 7. punkta otro daļu dalībvalsts var lūgt Komisijai divu nedēļu laikā noteikt, ka konkrētā reģionā vai profesijā pilnīgi vai daļēji jāaptur Regulas (ES) Nr. 492/2011 1.–6. panta piemērošana.

(8) Izvērtējot ekonomikas datus par 2011. gadu, kas bija Lēmuma 2011/503/ES pamatā, atklājās, ka Spānijas darba tirgus darbība patiešām bija nopietni apgrūtināta, proti, Spānijā bija daudz augstāks bezdarba līmenis nekā pārējās ES valstīs (pēc Eurostat ikmēneša datiem bezdarbs bija 21,0 %, turpretī vidējais līmenis ES bija 9,4 % un eurozonā 2011. gada jūnijā – 9,9 %), sevišķi satraukumu

⁽¹⁾ OV L 157, 21.6.2005., 203. lpp.

⁽²⁾ OV L 257, 19.10.1968., 2. lpp.

⁽³⁾ OV L 141, 27.5.2011., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 207, 12.8.2011., 22. lpp.

- rada jauniešu bezdarba līmenis (2011. gada jūnijā – 45,7 %) un gausā ekonomikas atveseļošanās (pēc Eurostat datiem, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, IKP pieaugums 2011. gada pirmajā ceturksnī bija tikai 0,3 %, turpretī ES un eurozonā – 0,8 %), kuru turklāt apgrūtina globālie finanšu satricinājumi, kā dēļ Spānija bija spiesta vēl vairāk samazināt budžetu, lai panāktu fiskālo konsolidāciju, kas arī īstermiņā varētu negatīvi ietekmēt Spānijas ekonomikas izaugsmi. Nodarbinātības samazināšanās ir skārusi visus reģionus un ražošanas nozares. Darbaspēka apsekojuma dati (2008–2010) arī norāda uz vispārēju nodarbinātības līmeņa samazināšanos par 9 %, bet būvniecībā pat par 33 %, ietekmējot visus reģionus un svārstoties no 6 % Basku zemē līdz 13 % Valensijas autonomajā apgabalā.
- (9) Tādēļ Komisija uzskatīja, ka Spānija ir sniegusi pierādījumus tam, ka tās darba tirgū ir bijuši vispārēji traucējumi, kuri nopietni ietekmēja nodarbinātības līmeni visos reģionos un nozarēs, un domājams, ka tuvākajā laikā tie saglabāsies.
- (10) Turklāt Komisija 2011. gada izvērtējumā konstatēja, ka vairāk nekā 30 % no Spānijā dzīvojošajiem Rumānijas pilsoņiem ir bezdarbnieki (avots: Eurostat darbaspēka apsekojums, 2011. gada pirmais ceturksnis). Kaut arī Spānijā ir zems darbaspēka pieprasījums, turp joprojām dodas daudz Rumānijas pilsoņu, lai gan ekonomikas lejupslīdes dēļ viņu skaits ir nedaudz samazinājies. To Rumānijas pilsoņu skaits, kas parasti dzīvo Spānijā, ir palielinājies no 338 000 personām (2006. gada janvārī) līdz 823 000 personām (2010. gada 1. janvārī) (avots: Eurostat migrācijas statistika).
- (11) Šobrīd pieejamo ekonomikas datu analīze liecina, ka Spānijas darba tirgū joprojām pastāv nopietni traucējumi. Ekonomikas lejupslīde joprojām Spānijas nodarbinātības līmeni ietekmē vairāk nekā nodarbinātības līmeni citās dalībvalstīs, un dati liecina, ka šī tendence 2011. gada laikā un 2012. gada pirmajos ceturkšņos ir kļuvusi vēl izteiktāka. Bezdarba līmenis 2012. gada oktobrī bija apmēram 26,2 % salīdzinājumā ar 21,3 % 2011. gada jūnijā un 10,7 %, kas ir ES vidējais rādītājs 2011. gada oktobrī (un 9,5 % 2011. gada jūnijā). Turklāt bezdarba līmenis ir ārkārtīgi augsts jauniešu vidū – 2012. gada oktobrī tas sasniedza 55,9 % salīdzinājumā ar 23,4 % vidēji ES (avots: Eurostat ikmēneša bezdarba dati).
- (12) Sagaidāms, ka sliktā ekonomiskā situācija un ar to saistītie darba tirgus traucējumi saglabāsies. Saskaņā ar Eiropas Komisijas ekonomikas prognozēm Spānijas IKP 2012. un 2013. gadā samazināsies (- 1,4 % ik gadu), bet 2014. gadā mazliet pieaugs (+ 0,8 %), bet bezdarba līmenis turpinās palielināties un 2013. gadā sasnies 26,6 % (2014. gadā samazināsies līdz 26,1 %). Nodarbinātības līmeņa samazināšanās joprojām ietekmē visas ekonomikas nozares. No 2011. gada otrā ceturkšņa līdz 2012. gada trešajam ceturksnim nodarbinātība Spānijā ir samazinājusies par apmēram 980 000 darbvietām (jeb - 5,4 %) (avots: Eurostat darbaspēka apsekojums). Vislielākais kritums vērojams būvniecības nozarē (-293 000 jeb - 20,5 %), taču samazinājums bijis arī lauksaimniecībā, apstrādes rūpniecībā un pakalpojumu nozarē. Turklāt augsts bezdarba līmenis skar visus reģionus (2011. gadā no 12,0 % Basku zemē līdz 30,4 % Andalūzijā, avots: Eurostat darbaspēka apsekojuma dati), tādēļ darba tirgus traucējumi neaprobežojas ar konkrētu reģionu.
- (13) Tādēļ Komisija uzskata, ka Spānija ir sniegusi pierādījumus tam, ka tās darba tirgū joprojām ir vispārēji traucējumi, kuri nopietni ietekmē nodarbinātības līmeni visos reģionos un nozarēs, un domājams, ka tuvākajā laikā tie saglabāsies.
- (14) Turklāt Komisijas analīze liecina, ka, kopš Spānija no jauna ieviesa darba tirgus piekļuves ierobežojumus Rumānijas darba ņēmējiem, Rumānijas pilsoņu skaits Spānijā ir turpinājis palielināties, lai gan lēnāk nekā iepriekš: saskaņā ar Spānijas migrācijas statistikas datiem tas no 2011. gada 30. septembra (901 435) līdz 2012. gada 30. septembrim (913 405) ir pieaudzis par 11 970 personām (jeb + 1,3 %), lai gan no 2010. gada 30. septembra (817 460) līdz 2011. gada 30. septembrim (901 435) tas bija pieaudzis par 83 975 personām (jeb + 10,3 %). Rumānijas pilsoņu bezdarba līmenis Spānijā joprojām ir ļoti augsts: 2012. gada trešajā ceturksnī tas bija 36,4 % (avots: Eurostat darbaspēka apsekojuma dati).
- (15) Tādēļ iespējams, ka ES tiesību aktu par darba ņēmēju pārvietošanās brīvību pilnīga piemērošana joprojām ir faktors, kas palielina spriedzi Spānijas darba tirgū, jo ļauj tajā neierobežoti ieplūst Rumānijas darba ņēmējiem.
- (16) Tādējādi, lai normalizētu Spānijas darba tirgus stāvokli, ir lietderīgi atļaut Spānijai turpināt uz laiku ierobežot Rumānijas darba ņēmēju brīvu piekļuvi minētajam darba tirgum. Tā kā pārejas noteikumi 2005. gada Pievienošanās aktā, kas atļauj noteikt ierobežojumus Rumānijas darba ņēmēju piekļuvei darba tirgum, ieskaitot šo drošības klauzulu, darbojas līdz 2013. gada 31. decembrim, atļauju nevar sniegt uz laiku pēc šā datuma.
- (17) Darba tirgus piekļuves ierobežošana ir atkāpšanās no Līguma par Eiropas Savienības darbību pamatprincipa, proti, darba ņēmēju pārvietošanās brīvības. Saskaņā ar iedibināto Tiesas judikatūru šādi pasākumi būtu jāskaidro un jāpiemēro ierobežoti.
- (18) Šobrīd, ņemot vērā īpašo pašreizējo stāvokli Spānijas darba tirgū un pārvietošanos starp reģioniem un sektoriem un citus iespējamus papildu efektus, ko izraisa selektīvs ierobežojums, ir lietderīgi ierobežojumus turpināt piemērot algota darba veikšanai visā Spānijas teritorijā un visās nozarēs. Tomēr atkāpes apjomu var samazināt,

ja Komisija pārliecinās, ka tās pamatā esošie apstākļi ir mainījušies vai ka tās ietekme ir ierobežojošāka, nekā vajadzīgs tās mērķa sasniegšanai, jo īpaši attiecībā uz tāda algota darba veikšanu, kur nepieciešams augstskolas diploms vai līdzvērtīga kvalifikācija.

- (19) Lai ar ierobežojumiem, kas atļauti ar šo lēmumu, Spānijas darba tirgū panāktu vēlamo rezultātu, patlaban tiek uzskatīts, ka ir lietderīgi tos saglabāt spēkā līdz pārejas perioda beigām, t. i., 2013. gada 31. decembrim, tomēr šo periodu var saīsināt, ja Komisija konstatē, ka ir mainījušies attiecīgie apstākļi, kas ir šā lēmuma pamatā, vai tā ietekmē ir radušies lielāki ierobežojumi nekā vajadzīgs tā mērķa sasniegšanai.
- (20) Tālab Spānijai reizi ceturksnī jāsniedz Komisijai tādi statistikas dati, kas būs nepieciešami, lai novērtētu darba tirgus attīstību katrā saimnieciskās darbības nozarē un profesijā. Pirmais ceturkšņa pārskats sniedzams līdz 2013. gada 31. martam.
- (21) Lēmumā atļaut Spānijai turpināt ierobežot Rumānijas pilsoņiem brīvu piekļuvi Spānijas darba tirgum ir ietverti arī konkrēti nosacījumi, lai nodrošinātu, ka minētos ierobežojumus piemēro tikai tādā mērā, cik nepieciešams paredzētā mērķa sasniegšanai.
- (22) Tādēļ nav lietderīgi atļaut no jauna ieviest ierobežojumus attiecībā uz tiem Rumānijas pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri 2011. gada 22. jūlijā, t. i., dienā, kad Spānija paziņoja par 1. apsvērumā minētajiem pasākumiem, jau bija nodarbināti Spānijas darba tirgū vai jau bija reģistrēti kā darba meklētāji Spānijas valsts nodarbinātības dienestā.
- (23) Turklāt būtu jāievēro arī principi, kuri reglamentē ierobežojumus piekļuvei darba tirgum, kā noteikts 2005. gada Pievienošanās akta VII pielikuma 1. daļā, piemēram, pārtraukšanas klauzula un minētā pielikuma 1. daļas 14. punkta princips, ka priekšroka dodama Savienības pilsoņiem.
- (24) Rumānijas darba ņēmēju ģimenes locekļu tiesības strādāt algotu darbu Spānijā būtu jāreglamentē *mutatis mutandis* ar 2005. gada Pievienošanās akta VII pielikuma 1. daļas 8. punktu.
- (25) Ar šo lēmumu atļautie Rumānijas pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesību ierobežojumi piekļūt Spānijas darba tirgum tiek piemēroti tikai šā lēmuma darbības jomā, un tie nekādi nevar ietekmēt pārējās tiesības, kas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem piešķirtas Rumānijas pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem.
- (26) Uzraudzības nolūkā Spānijai būtu jānosaka pienākums informēt Komisiju par pasākumiem, ko Spānija ir īstenojusi, pamatojoties uz šo lēmumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atbilstīgi šā lēmuma 2.–4. panta nosacījumiem Spānijai ar šo atļauj līdz 2013. gada 31. decembrim apturēt Regulas (ES) Nr. 492/2011 1.–6. panta piemērošanu attiecībā uz Rumānijas pilsoņiem.

2. pants

Neskarot pasākumus, ko Spānija 2011. gada 22. jūlijā ieviesa atbilstīgi 2005. gada Pievienošanās akta VII pielikuma 1. daļas 7. punkta trešajai daļai, šis lēmums neattiecas uz Rumānijas pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem,

kuri 2011. gada 12. augustā Spānijā bija nodarbināti vai

kuri 2011. gada 12. augustā bija reģistrēti kā darba meklētāji Spānijas valsts nodarbinātības dienestā.

3. pants

Uz šā lēmuma piemērošanu *mutatis mutandis* attiecina nosacījumus par pārejas noteikumiem, kā paredzēts 2005. gada Pievienošanās akta VII pielikuma 1. daļā.

4. pants

Spānija veic nepieciešamos pasākumus, lai turpinātu rūpīgi uzraudzīt darba tirgus attīstību. Tā sniedz Komisijai ceturkšņa statistikas datus, kas atspoguļo darba tirgus attīstību katrā saimnieciskās darbības nozarē un profesijā. Pirmo ceturkšņa ziņojumu iesniedz līdz 2013. gada 31. martam.

Ja darba tirgū notiek būtiskas pārmaiņas, Spānija nekavējoties sniedz Komisijai un dalībvalstīm atjauninātu informāciju par tiem apstākļiem, saistībā ar kuriem tā iesniedza savu lūgumu pēc Komisijas lēmuma un saistībā ar kuriem tika pieņemts šis lēmums.

5. pants

Šo lēmumu var grozīt vai atcelt, jo īpaši, ja attiecīgie apstākļi, kuri minēti 4. pantā un kuru dēļ tas pieņemts, ir mainījušies vai tā ietekmē radušies lielāki ierobežojumi, nekā vajadzīgs tā mērķa sasniegšanai.

6. pants

Spānija divu mēnešu laikā pēc šā lēmuma saņemšanas Komisijai sniedz informāciju par pasākumiem, ko tā veikusi, pamatojoties uz šo lēmumu.

7. pants

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Briselē, 2012. gada 20. decembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs

José Manuel BARROSO